

DZIEJE NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA
W PUŁTUSKU

**KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU**

<http://rcin.org.pl>

2-1998

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA W PUŁTUSKU

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XXX
1998
2**

WARSZAWA 1998

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Stanisław Ciesielski, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Andrzej Koryn, Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski, Wojciech Materski, Krzysztof Michałek, Jan Molenda, Stanisław Nicieja, Tomasz Schramm, Henryk Słabek, Witold Stankiewicz, Rafał Stobiecki, Wiesław Śladkowski, Michał Śliwa, Roman Wapiński, Tomasz Wituch, Wojciech Wrześniński, Jan Zamojski, Zygmunt Zieliński, Elżbieta Znamierowska-Rakk, Janusz Żarnowski

REDAKTOR

Czesław Madajczyk

SEKRETARZE REDAKCJI

Tadeusz Wolsza

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska

TLUMACZ

Aleksandra Rodzińska-Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN

00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831-02-61

© IH PAN, Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusk, Wydawnictwo DiG, 1998

Krakowskie Przedmieście 62,

00-322 Warszawa

tel./fax 828-52-39

tel. 828-18-14, 828-64-97, 828-64-99

E-mail biuro@dig.com.pl

<http://www.dig.com.pl>

Nakład 750 egz.

Druk Biutex Sp. z o.o., Warszawa

Niniejszy numer pisma jest poświęcony dziejom Bałkan w dwudziestym wieku. Ten region Europy od dłuższego czasu absorbuje uwagę świata, stąd poznanie jego losów w ostatnim stuleciu może ułatwić zrozumienie bieżących wydarzeń na tym terytorium. Fakt, że autorami publikowanych tekstów — także syntetycznych — są, z jednym wyjątkiem, badacze polscy, świadczy, jak głęboko ich zainteresowania tkwią w problematyce bałkańskiej. W przygotowaniu tego numeru pomogła doc. dr hab. Elżbieta Znamierowska-Rakk, za co jej serdecznie dziękuję.

Redaktor

Spis treści

Tomasz Wituch, <i>Balkany w Europie XX wieku</i>	3
Krystio Mančev, <i>Rola stereotypów narodowych w historii narodów bałkańskich</i>	15
Irena Stawowy-Kawka, <i>Ludność Macedonii — zmiany struktury narodowościowej w XX wieku</i>	27
Małgorzata Willaume, <i>Nicolae Titulescu (1882–1941) — polityk i dyplomata</i>	43
Andrzej Essen, <i>Czechosłowacja wobec powstania Ententy Bałkańskiej (1933–1934)</i>	49
Anna Garlicka, <i>Nowy kurs w polityce jugosłowiańskiej a Wielka Brytania (1936–1937)</i>	63
Zbigniew Klejn, <i>Postawy Polonii bułgarskiej w dwóch wojnach światowych</i>	79
Andrzej Koryn, <i>Kwestia federacji na Bałkanach i w basenie dunajskim po II wojnie światowej</i>	93
Michał J. Zacharias, <i>Kwestia tzw. systemu samorządowego w jugosłowiańskim modelu ustrojowym w latach 1954–1964</i>	109

Dyskusje i polemiki

Tomasz Wituch, <i>Balkany — szkic definicji</i>	135

Przegląd badań

Jacek Knopek, <i>Nowożytna Grecja w najnowszej historiografii polskiej</i>	145

Artykuły recenzyjne i recenzje

Richard Clogg, <i>A concise History of Greece</i> — Jacek Knopek	155
Jerzy Jackowicz, <i>Partie opozycyjne w Bułgarii 1944–1948</i> — Elżbieta Znamierowska-Rakk	159
<i>Transformacja ustrojowa państw Europy Środkowej i Wschodniej</i> — Jacek Knopek	164

* * *

Lawrence James, <i>The Golden Warrior. The Life and Legend of Lawrence of Arabia</i> — Jacek Pietrzak	166
Eugeniusz Koko, <i>W nadziei na zgodę. Polski Ruch Socjalistyczny wobec kwestii narodowościowej w Polsce (1918–1939)</i> — Krzysztof Dunin-Wąsowicz	171
Oleg A. Rzeszewskij, <i>Wojna i dyplomacja. Dokumenty, komentarze (1941–1942)</i> — Wojciech Materski	174
Wiktor Poliszczuk, <i>Ideologia nacjonalizmu ukraińskiego</i> — Artur Paszko	179
Agnieszka Cieślukowa, <i>Prasa okupowanego Lwowa</i> — Grzegorz Hryciuk	183
Bohdan Jakymowycz, <i>Zbrojni syły Ukrainy. Narzys istoriji</i> — Jacek Legieć	194
Wiesław Hładkiewicz, <i>Polska elita polityczna w Londynie 1945–1972</i> — Tadeusz Wolsza	198
<i>Mazowsze Północne w XIX i XX wieku. Materiały źródłowe 1795–1956</i> — Edward Kołodziej	206

<i>Polish Foreign Policy Reconsidered. Challenges of Independence —</i> Przemysław Waingertner	208
M. Tomczak, <i>Duch i władza. Intelektualiści podzielonych Niemiec wobec państwa i narodu</i> — Henryk Słabek	212
Życie naukowe	
Małgorzata Nalewajko — <i>Migracje polityczne XX w. Sprawozdanie z konferencji naukowej</i>	215

Wśród naszych autorów:

- Dr Andrzej Essen — pracownik naukowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie
- Dr Anna Garlicka — pracownik naukowy Instytutu Historii PAN w Warszawie
- Dr Grzegorz Hryciuk — pracownik naukowy Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego
- Dr Jacek Knopek — pracownik naukowy Instytutu Nauk Politycznych Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy
- Doc. dr hab. Edward Kołodziej — pracownik Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych w Warszawie
- Dr Andrzej Koryn — pracownik naukowy Instytutu Historii PAN w Warszawie
- Mgr Jacek Legieć — pracownik naukowy Wydziału Filozoficzno–Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego
- Prof. dr hab. Wojciech Materski — pracownik naukowy Instytutu Studiów Politycznych PAN w Warszawie
- Dr Małgorzata Nalewajko — pracownik naukowy Instytutu Historii PAN w Warszawie
- Mgr Jacek Pietrzak — pracownik naukowy Wydziału Filozoficzno–Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego
- Prof. dr hab. Henryk Słabek — pracownik naukowy Instytutu Historii PAN w Warszawie
- Prof. dr hab. Irena Stawowy–Kawka — pracownik naukowy Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Mgr Przemysław Waingertner — pracownik naukowy Wydziału Filozoficzno–Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego
- Prof. dr hab. Krzysztof Dunin–Wąsowicz — pracownik naukowy Instytutu Historii PAN w Warszawie
- Prof. dr hab. Małgorzata Willaume — pracownik naukowy Instytutu Historii Uniwersytetu Marii Curie–Skłodowskiej w Lublinie
- Prof. dr hab. Tomasz Wituch — pracownik naukowy Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego
- Doc. dr hab. Elżbieta Znamierowska–Rakk — pracownik naukowy Instytutu Historii PAN w Warszawie

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie.

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po około 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko Autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. 1–2) cyframi arabskimi i dalej: miejsce i rok wydania, liczbę stron, na ostatnim miejscu nazwę wydawcy. Imię i nazwisko Autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony oraz dokładny adres.

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis Autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis Autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np., itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską, wówczas gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem ich znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy, roczniki, zeszyty, numery i części periodyków i innych publikacji podajemy cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane Autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości jednej strony maszynopisu.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi:

na III kw. 1998 r. — 12 zł,

IV kw. 1998 r. — 12 zł,

I kw. 1999 r. — 12 zł,

II kw. 1999 r. — 12 zł.

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% wyższa od krajowej.

Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują: jednostki kolportażowe „RUCH” SA właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora. Dostawa egzemplarza następuje w uzgodniony sposób.

Wpłaty od osób lub instytucji zamieszkałych lub mieszcących się w miejscowości, w których nie ma jednostek kolportażowych „RUCH” należy wnieść do „RUCH” SA O.K.D.P. 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28, konto PBK SA XIII O/W-wa 11101053-16551-2700-1-67. „RUCH” SA zapewnia dostawę pod wskazany adres pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty.

Wpłaty na prenumeratę zagraniczną przyjmuje: „RUCH” SA O. K. D. P., 00-958 Warszawa, konto PBK SA XIII O/W-wa 11101053-16551-2700-1-67. Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. roku następnego

do 5 III — na II kw. roku bieżącego

do 5 VI — na III kw. roku bieżącego

do 5 IX — na IV kw. roku bieżącego

Bieżące numery można również kupić lub zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) we **Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN**, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa oraz u wydawcy, wpłacając równowartość ceny 1 egzemplarza na konto:

Wydawnictwo DiG

00-322 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 62

Bank Pekao S.A. — Grupa Pekao S.A. 12401138-36002939-2700-401112-001-0000

Po dokonaniu wpłaty egzemplarze zostaną wysłane pod wskazany przez zamawiającego adres.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY SA 201061-710-13100

